

Przyimki

W JĘZYKU NIEMIECKIM. TEORIA I ĆWICZENIA

Magdalena Surowiec

*ab, an, bei,
durch, gegen, mit,
von, zu ...*

NIEMIECKI
po ludzku

WSTĘP

Mam na imię Magda. Pomagam uczącym się języka niemieckiego rozwinąć kompetencje językowe i osiągnąć progres. Uczę, tłumaczę, prowadzę kursy online. Moim uczniom pomagam osiągnąć płynność i pewność siebie w mówieniu, szczególną uwagę zwracając na to, aby ich język był naturalny i swobodny.

Jeśli chcesz poprawić swoją znajomość niemieckiego, to zapraszam Cię na moją stronę internetową oraz na moje profile w mediach społecznościowych, gdzie znajdziesz mnóstwo darmowych materiałów.

***POMOŻĘ CI ZROZUMIEĆ
JĘZYK NIEMIECKI
I POWIEDZIEĆ W NIM TO,
CO CHCESZ!***

Uczę niemieckiego od wielu lat. Nauczałam tego języka w Niemczech, potem w Meksyku, teraz uczę go w Polsce. Dobrze wiem o tym, że używanie przyimków sprawia duży problem uczącym się – obojętne, z jakiego kraju pochodzą.

Mój pomysł na ten podręcznik narodził się na początku 2017 roku i bardzo się cieszę, że teraz mogę Ci go zaprezentować.

Podręcznik jest przeznaczony głównie dla osób na poziomie średniozaawansowanym (B1-B2), ale również dla uczniów zaawansowanych, którzy mają problemy z użyciem przyimków. Zawiera on całą moją wiedzę o przyimkach, oprócz tego korzystałam też ze słowników DUDEN i PONS.

Życzę Ci, żeby mój podręcznik rozwiązał wszystkie Twoje wątpliwości. Powodzenia w nauce!

W projekcie graficznym podręcznika pomogli mi:

- Projekt okładki: Magdalena Sadowska
<https://magda.robieto.pl/>
- Skład e-booka: Izabela Skuza-Dąbrowska
<https://www.asystemkaisd.pl/>
- Ilustracje: Jadwiga Tracz
jtracz0105@gmail.com

Wszelkie prawa zastrzeżone

Copyright © Magdalena Surowiec 2021

Wszelkie materiały (treść oraz ilustracje) znajdujące się w niniejszym e-booku są objęte prawem autorskim i podlegają ochronie na mocy „Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych” z dnia 4 lutego 1994 r. Kopiowanie, przetwarzanie, rozpowszechnianie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione.

Jeśli chcesz wykorzystać fragment mojego e-booka, podaj źródło, czyli moje imię i nazwisko oraz tytuł.

SPIS TREŚCI

WSTĘP 2

I. DIE PRÄPOSITIONEN MIT DEM AKKUSATIV 7

BIS	7
DURCH	9
ENTLANG	12
FÜR	13
GEGEN	17
OHNE	20
UM	21
WIDER	25

II. DIE PRÄPOSITIONEN MIT DEM DATIV 26

AB	26
AUS	27
AUßER	29
BEI	31
BINNEN	35
DANK	36
GEGENÜBER	36
GEMÄSS	37
NACH	37
MIT	40
SAMT	43
MITSAMT	43

NEBST	43
SEIT	44
VON	44
ZU	50

III. DIE PRÄPOSITIONEN MIT DEM GENITIV 57

ANHAND	57
ANLÄSSLICH	58
AUFGRUND	58
AUßERHALB	58
INFOLGE	59
INNERHALB	59
STATT	60
TROTZ	60
UNWEIT	61
WÄHREND	61
WEGEN	62

IV. DIE WECHSELPRÄPOSITIONEN 64

CO TO SĄ „WECHSELPRÄPOSITIONEN?”	64
AN	68
AUF	72
HINTER	78
IN	80
NEBEN	84

ÜBER	85
UNTER	92
VOR	96
ZWISCHEN	100

V. FRAGEN WO?, WOHNIN?, WOHER?, WANN?, WARUM?, AUS WELCHEM GRUNDE? 102

WO / WOHNIN / WOHER?	102
WANN?	118
WARUM? / AUS WELCHEM GRUNDE?	125

VI. KWESTIE PROBLEMATYCZNE 126

VOR CZY AUS?	126
VON CZY AUS?	127
AUßER CZY AUßERHALB?	128
IN, AUF CZY ZU?	129
AN CZY AUF?	129
MIT - ODPOWIEDNIK POLSKIEGO NARZĘDNIKA	130
NEBEN CZY BEI?	131
VON ... AUS	132
HINTER CZY HINTEN? UNTER CZY UNTEN?	133
AB CZY SEIT?	133
NIE NADUŻYWAJ NACH!	133

VII. DIE ÜBUNGEN – ĆWICZENIA 135

PRÄPOSITIONEN MIT DEM AKKUSATIV – PRZYIMKI Z BIERNIKIEM	135
--	-----

PRÄPOSITIONEN MIT DEM DATIV – PRZYIMKI Z CELOWNIKIEM	144
PRÄPOSITIONEN MIT DEM GENITIV – PRZYIMKI Z DOPEŁNIACZEM	159
WECHSELPRÄPOSITIONEN	163
GESAMTÜBUNGEN – ĆWICZENIA ZBIORCZE	176

VIII. DIE LÖSUNGEN- ROZWIĄZANIA 201

PRÄPOSITIONEN MIT DEM AKKUSATIV – PRZYIMKI Z BIERNIKIEM	201
PRÄPOSITIONEN MIT DEM DATIV – PRZYIMKI Z CELOWNIKIEM	208
PRÄPOSITIONEN MIT DEM GENITIV – PRZYIMKI Z DOPEŁNIACZEM	223
WECHSELPRÄPOSITIONEN	227
GESAMTÜBUNGEN	238

Poszczególne znaczenia każdego z przyimków są omówione bardzo szczegółowo. Dlatego warto – w zależności od poziomu znajomości języka – zaznaczyć sobie znaczenia przyimków, które będą Ci najbardziej potrzebne i to ich najpierw się nauczyć. Przyimki w niektórych znaczeniach są rzadko używane i będą Ci potrzebne nie wcześniej niż na poziomach C1 lub C2.

IV. DIE WECHSELPRÄPOSITIONEN

CO TO SĄ „WECHSELPRÄPOSITIONEN?”

To pojęcie oznacza, że przyimki mogą być łączone zarówno z biernikiem (Akkusativ), jak i z celownikiem (Dativ). Oczywiście nie możemy tego robić dowolnie.

Kiedy pytamy „**wohin?**” – „dokąd?”, używamy biernika. Kiedy zaś pytanie brzmi „**wo?**” – „gdzie?”, używamy celownika. Na przykład:

Ich fahre an den See. -> wohin fahre ich? -> biernik (Akkusativ)

Ich bin an dem (am) See. -> wo bin ich? -> celownik (Dativ)

Czasowniki statyczne – brak ruchu – Dativ (celownik)

Czasowniki dynamiczne – ruch – Akkusativ (biernik)

Porównaj często mylone czasowniki w tabelce na następnej stronie

Akkusativ – wohin?	Dativ – wo?
<p>legen – legte – hat gelegt – kłaść, położyć</p> <p><i>Ich lege die Tasche auf den Tisch.</i> – Kładę torebkę na stół.</p> <p>sich hinlegen – legte sich hin – hat sich hingelegt – kłaść się, położyć się</p> <p><i>Ich habe mich hingelegt.</i> – Położyłam się.</p>	<p>liegen – lag – hat gelegen – leżeć</p> <p><i>Die Tasche liegt auf dem Tisch.</i> – Torebka leży na stole.</p> <p><i>Ich liege im Bett.</i> – Leżę w łóżku.</p>
<p>hängen – hängte – hat gehängt – wieszać</p> <p><i>Er hängt das Bild an die Wand.</i> – On wiesza obraz na ścianę.</p>	<p>hängen – hing – hat gehangen</p> <p><i>Das Bild hängt an der Wand.</i> – Obraz wisi na ścianie.</p>
<p>setzen – setzte – hat gesetzt – sadzać</p> <p>sich setzen – setzte sich – hat sich gesetzt – siadać</p> <p><i>Der Vater setzte das Kind auf den Stuhl.</i> – Tato posadził dziecko na krzesło.</p> <p><i>Ich habe mich auf den Stuhl gesetzt.</i> – Usiadłam na krzesło.</p>	<p>sitzen – saß – hat gesessen – siedzieć</p> <p><i>Das Kind hat auf dem Stuhl gesessen.</i> – Dziecko siedziało na krześle.</p> <p><i>Ich habe auf dem Stuhl gesessen.</i> – Siedziałam na krześle.</p>
<p>stellen – stellte – hat gestellt – stawiać</p> <p>sich stellen – stellte sich – hat sich gestellt – ustawiać się</p> <p><i>Stellen wir den Couchtisch vor das Sofa!</i> – Postawmy ławę przed sofą!</p> <p><i>Wir haben uns vor das Haus gestellt..</i> – Ustawiliśmy się przed dom. (np. żeby pozować do zdjęcia)</p>	<p>stehen – stand – hat gestanden – stać</p> <p><i>Der Couchtisch steht vor dem Sofa.</i> – Ława stoi przed sofą.</p> <p><i>Wir stehen vor dem Haus.</i> – Stoimy przed domem.</p>

V. FRAGEN WO?, WOHN?, WOHER?, WANN?, WARUM?, AUS WELCHEM GRUNDE?

Pytania gdzie?, dokąd?, skąd?, kiedy?, dlaczego?, z jakiego powodu?

WO / WOHN / WOHER?

Jak powiedzieć po niemiecku, że udajemy się do jakiegoś kraju?

Kraje, tak jak wszystkie rzeczowniki w języku niemieckim, mają rodzajniki, chociaż nie są one używane tak często.

Większość krajów, jak np. *Deutschland, Österreich, Schweden, Norwegen, Dänemark, China, Japan, Thailand, Italien, Griechenland, Ägypten, Brasilien, Argentinien, Chile* czy *Kanada* mają rodzajnik „*das*”, którego normalnie nie stosujemy, np.

Ich fliege nach Kanada. – Lecę do Kanady.

Er reist nach Argentinien. – On podróżuje do Argentyny.

Sie kommen aus Griechenland. – Oni pochodzą z Grecji.

Wir wohnen in Polen. – Mieszkamy w Polsce.

Są jednak sytuacje, że rodzajnik stosujemy – taka sytuacja następuje, kiedy kraj poprzedza przydawka w postaci przymiotnika lub kiedy pojawia się przydawka w dopełniaczu, np.

das schöne Italien – piękne Włochy

das interessante Chile – ciekawe Chile

das weite Thailand – bezkresna Tajlandia

das Deutschland der 60er Jahre – Niemcy lat 60-tych

Są kraje z rodzajnikiem **die**:

w liczbie pojedynczej: **die Schweiz, die Ukraine, die Slowakei, die Türkei, die Mongolei, die Elfenbeinküste**

w liczbie mnogiej: **die USA (die Vereinigten Staaten), die Niederlande, die Bahamas, die Faröer Inseln, die Komoren, die Malediven, die Philippinen, die Salomonen, die Seychellen, die Vereinigten Arabischen Emirate, die Kapverdischen Inseln.**

Ich reise in die Schweiz. – Podróżuję do Szwajcarii.

Sie wohnen in der Schweiz. – Oni mieszkają w Szwajcarii.

Ich fliege in die USA. – Lecę do USA.

Meine Familie lebt in den USA. – Moja rodzina mieszka w USA.

Są również kraje z rodzajnikiem **der**: **der Irak, der Iran, der Jemen, der Kongo, der Niger, der Oman, der Senegal, der Sudan, der Tschad, der Vatikan.**

Er lebt im Iran. – On mieszka w Iranie.

Ich reise in den Irak. – Podróżuję do Iraku.

die Entscheidung des Vatikans – decyzja Watykanu

Jak widać, rodzajniki „**der**” oraz „**die**” z krajami stosujemy.

Z wyspami używamy „**auf**”, np.:

auf einer Insel – na wyspie

auf Malta – na Malcie

auf Mallorca – na Majorce

Jednak można użyć „**in**”, jeśli nazwa wyspy jest również nazwą kraju:

auf Haiti – na Haiti (na wyspie Haiti)

in Haiti – w Haiti (w kraju Haiti)

Teraz zobaczmy, jak mogą wyglądać przykładowe odpowiedzi na pytania

Wo? – na to pytanie odpowiada celownik (Dativ)

bei Siemens arbeiten – pracować w Siemensie

- Kiedy używasz nazwy firmy i chcesz powiedzieć, że pracujesz w danej firmie, to użyj przyimka „*bei*”

Er hat 14 Jahre bei Ikea gearbeitet. – On pracował 14 lat w Ikea.

Jeśli chodzi o pracę, to po niemiecku mówimy:

Ich gehe zur Arbeit. – Idę do pracy.

Ich gehe in die Arbeit. – Idę do pracy. (mamy na myśli budynek, w którym pracujemy: in der Fabrik, im Supermarkt)

Ich bin auf (der) Arbeit. – Jestem w pracy. (mam na myśli miejsce pracy - auf der Arbeitsstelle)

Ich bin in der Arbeit. – Jestem w pracy.

bei der Arbeit = beim Arbeiten – odnosi się do tego, że właśnie pracujemy, wykonujemy daną czynność

Również jeśli chcemy powiedzieć, że pracujemy w danej instytucji, możemy użyć przyimka „*bei*”:

bei der Polizei – w policji (*die Polizei*)

beim Militär – w wojsku (*das Militär*)

bei der Regierung – w rządzie (*die Regierung*)

bei der Bank – w banku (*die Bank*)

bei der Post – w poczcie (*die Post*)

Słowo *die Universität (die Uni)* jest nieco specyficzne.

Ich gehe in die Uni. – Wchodzę do uniwersytetu (do budynku).

Ich fahre an die Uni. – Jadę na uczelnię.

Er arbeitet an der Uni. – On pracuje na uniwersytecie.

An welcher Uni studierst du? – Na jakiej uczelni studiujesz?

an der Hochschule studieren – studiować w szkole wyższej

zu Hause – w domu

im Haus – w firmie

UWAGA! Jak widzisz, powyższe zwroty łatwo pomylić ☺

zu Hause – w domu

Ich bin nachmittags zu Hause. - Jestem popołudniami w domu.

Wir essen meistens zu Hause. - Jemy najczęściej w domu.

Wyobraźmy sobie, że dwie osoby, np. Paul i Michael, stoją przed domem, a trzecia – Emil – jest w środku.

Paul pyta Michaela: „*Wo ist denn Emil?*” - Gdzież jest Emil?

Michael odpowiada: „*Er ist jetzt im Haus*” (czyli jest w domu, w budynku – niekoniecznie w swoim domu. „*Zu Hause*” oznaczałoby, że jest on u siebie w domu)

Paul i Michael postanawiają wtedy wejść do domu, aby porozmawiać z Emilem. Mają na myśli wejście do domu jako do budynku, więc powiedzą:

„*Gehen wir ins Haus?*” (nie powiedzą więc „nach Hause”)

ins Haus gehen / kommen – iść / przychodzić do domu

Inne przykłady:

Es war schön, im Garten zu sitzen, aber jetzt gehe ich ins Haus. - Było ładnie siedzieć w ogrodzie, ale teraz idę do domu.

Warum stehst du im Regen? Komm doch ins Haus! - Dlaczego stoisz w deszczu? Wejdź no do domu!

im Haus sein – być w budynku firmy, zakładu.

Założmy, że boli mnie ząb i idę do mojego dentysty bez terminu. Okazuje się, że mojego dentysty w danym momencie nie ma. Wtedy recepcjonista powie: „*Er ist jetzt nicht im Haus*”, czyli „Nie ma go teraz w budynku [w praktyce]”.

außer Haus(e) sein – być poza firmą

bei / zu

beim Zahnarzt sein – być u dentysty

Kiedy mówimy, że jesteśmy u danej osoby, używamy „*bei*”. Kiedy idziemy do danej osoby, używamy „*zu*”.

Oba przyimki – *bei* oraz *zu* – łączymy z celownikiem (Dativ).

Ich gehe zu meiner Oma. – Idę do mojej babci.

Ich bin bei meiner Oma. – Jestem u mojej babci.

Meine Schwester geht zum (zu dem) Zahnarzt. – Moja siostra idzie do dentysty.

Meine Schwester ist jetzt beim (bei dem) Zahnarzt. – Moja siostra jest teraz u dentysty.

Die Kinder fahren zu ihren Großeltern. – Dzieci jadą do swoich dziadków.

Die Kinder sind bei ihren Großeltern. – Dzieci są u swoich dziadków.

Jeśli przychodzisz / wracasz od danej osoby lub masz coś od danej osoby, użyjesz „*von*”:

vom Zahnarzt kommen – przyjść od dentysty

vom Frisör kommen – przyjść od fryzjera

vom Arzt kommen – przyjść od lekarza

von den Eltern kommen – przyjść od rodziców

Ich habe die Blumen von meinem Freund bekommen. – Dostałam te kwiaty od mojego chłopaka.

Von wem hast du dieses Geschenk gekriegt? – Od kogo dostałeś ten prezent?

Również użyjemy „*von*”, kiedy przychodzimy / wracamy z danego miejsca:

von der Arbeit nach Hause zurückkommen – wrócić z pracy do domu

vom Büro kommen – przyjść z biura

Mein Sohn ist gerade von der Schule gekommen. – Mój syn właśnie przyszedł ze szkoły.

vom See kommen – przychodzić z jeziora

vom Strand kommen – przychodzić z plaży

von der Insel kommen – przybywać z wyspy

von einem Fest kommen – przychodzić z uroczystości

Wir sind gestern von der Hochzeit zurückgekehrt. – Wróciliśmy wczoraj z wesela.

Wo wohnst du jetzt?

in einer kleinen Stadt (in einer Kleinstadt)

in einer großen Stadt (in einer Großstadt)

bei Krakau – koło Krakowa

UWAGA! Zwróć uwagę na przyimek „*bei*” w tym kontekście. Częsty błąd to „*neben Krakau*”.

bei Hamburg – koło Hamburga

auf dem Lande – na wsi

in einem Dorf – w wiosce